

LÓRÁNT

CIMBORA

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDALLA-
MOK EGYETLEN MAGYARNYELVŰ
KÉPES HETI GYERMEKLAPJA

FŐSZERKESZTŐ:

Benedek Elek

KONIG & RAYER OMARÉ

5. évf.
41. SZ. 1926.
X. 10

Őszi csoda.

Irta: VERNES GYULA

Látod, hugocskám, itt az ősz,
kűnn már a hűvös szél diderget
és áll a harc: tél-urfi győz,
Kopárra fosztja turku kerted.

Szép szalótiánk elbiszi,
a fák aranyját elrabolja,
s mi még a kertünk disziti:
herpadni kezd az őszi rózsá.

És úgy esik a jó meleg
ennél a hűvös őszi-napnál,
mint hogyha bársony kis kez
simogatón hajamba babrál.

S amint az arcod nézem én,
a perc felettünk mintha állna.
Egy régi gyermek-int felém
a messzeségből, visszabárna.

S ha most becsuknám két szemem,
és a fejed ölembe tennéd,
tán csoda történe velem:
a szép tavaszba visszamennék.
(Barót.)

Kicsi Mari.

Irta: CSÜRÖS EMILIA.

Kicsi Mari hivatal szerint az öcsém pesztrája volt, valójában cselédem, tanítóm, barátnóm nekem. Apját valami amerikai gyárban zuzta halálra a gép, anyja napszámba járt, így került hozzánk kicsi Mari. Kilenc éves volt akkor. Pistit igen szerette. Ha szerét ejthette, elbarangolt vele messzire, koszorút font virágokból a fejére és kinevezte tündérhercegnek. Pisti túrta ezt nagy nyugalommal, csak néha kérdezte:

— Mi az, te Mari?

Erre mese, vers vagy nótá következett. Honnan szedte, senki sem tudta. Talán a meséskönyvek képeiről, mert olvasni nem igen tudott, vagy talán a saját bolondos szívéből mondotta őket. Sokszor ébaltgattam én is a meséit, különösen amikor odakint vihar volt és félttem a villámlástól. Egy évvel kisebb volt mint én, de ha egyedül voltunk, igen fölényesen viselkedett velem szemben. Én respektáltam őt a mesékért, versekért és mert Amerikában halt meg az apja.

Sohasem voltam otthon távasszal. Távoli nevelőintézetben tanultam, csak nagy vakációban hoztak haza. De azon a tavaszon nagy betegségem estem át és otthon lábadoztam. A Mauthner-

féle óriási margarét akkor nyitogatta bimbóit legszebb virágágyam közepén. Margarét volt a kedvenc virágom. Most ez lesz a királynőjük. Az árjegyzékben egy egész oldalt foglalt le a rajza és engem már a palánt fejlődése is nagy izgalomban tartott. Kicsi Mari gunyosan nézte.

— Eféle a mezőn is van. Kertbe rózsá való meg viola.

— Nem értesz hozzá. — torkoltam le. — én ezt szeretem, ez a kedvencem.

Haragudtam is rá ezért, pedig akkor már tükör előtt kötötte meg a kendőjét és Pisti is kezdte már az „r” betűt ropogtatni.

Egy reggel fehér szirmot bontott a virágom. Félénken, kettőt, hármat, a többi még ott szunynyadt az óriási zöld tányéron. Ujjongtam az örömtől. Körültáncoltam az egész ágyat és felhívtam a gesztenyék, hársfák és orgonák figyelmét erre a csodára. A margarét kinyílt szirmai akkorak voltak, mint a napraforgóé. Azzal aludtam el aznap, hogy holnap... holnap teljes pompájában látom a virágot.

Első utam odavitt reggel. Kicsi Mari a kerítés mellett állt és mondott valamit kifelé. Én is

arra néztem és a földbe gyökerezett a lábam attól, amit ott láttam. A kocsis állt a keritsen tul, kalapja mellett az én fehér virágom fehérlett. Az óriási margarét! . . . Csak lassan tudtam a virágágyig menni, hogy meggyőződjem róla, nem káprázott-e a szemem? Nem káprázott. Többől kitépve hevert a földön, virága helyén esonka szár. Felsikoltottam.

— Ki volt itt? Ki merete? Borzasztó!

Csodálkozva nézett reám kicsi Mari.

— Be nagy dolog is az a hitvány virág! Én szakítottam le!

Hogy velem mi történt akkor, mai napig sem tudom. Talán a vér öntötte el az agyamat, vagy a fékezhetetlen indulat vitte a kezemet, csak arra emlékszem, hogy elesattant egy pofon, és kicsi Mari égő arccal, csodálkozva nézett reám. Most is hallok a hangját, amint szomorúan mondta:

— Menjünk el innen, Pistike, a kisasszony pofonütött. Menjünk, majd mesélek a jó tündérekiről.

Pisti csodálkozott és semmit sem értve a dologból, eltipteget.

Én a szobámba rohantam és hangosan sirtam. Ugy égett a tenyerem, mintha állandóan parázson tartottam volna. Durva, kegyetlen zsarnokok mondtam magam és tudtam, hogy ezt a foltot soha semmi sem mossa le többé a kezemről. Arcul ütöttem egy szerencsétlen árvát, aki már kilenc éves korától maga keresi meg a kenyerét. A mi gondunkra, szeretetünkre van bízva . . . Hogy meretem? Micsoda szerencsétlen pillanat volt az? . . . És miért? . . . Mert leszakított egy virágot. Hátha az egész kertet letarolja, szabad lett volna-e? . . .

Egyre hangosabban sirtam, meg sem hallottam, hogy kinyílt az ajtó, csak azt láttam, hogy kicsi Mari ott térdelt mellettem és nyújtotta felém a virágot.

— Ne tessék haragudni, nem tudtam, hogy annyira szereti a kisasszony. Visszahoztam ezt is, oszt a tövét is visszaültetem. Nyit az majd másikat.

Eltaszítottam a virágot és nem tudtam szólani a sirástól. Kicsi Mari hallgatott egy darabig, aztán izzó kezemre rászoritotta az ajkát. Ijedten kaptam el a kezemet.

— Menj, menj, kicsi Mari. Miért csináltad, hogy pofonütöttelek? . . .

Amint ránéztem, könnyesnek láttam a szemét.

— A Pista kérte, katonának megy. Leszakítottam a legrusnyábbat. Nem tudtam, hogy nem szabad!

— Add vissza Pistának, kicsi Mari. Fredj hamar és add vissza neki!

Hirtelen valami meleg érzés szállt a szívembe és úgy éreztem, hogy az a pofon kettőnk közül nekem jobban fájt.

Aztán beteg lett azon a nyáron kicsi Mari. Eleinte csak a feje fájt, később lázas is lett. Az orvos azt mondta, hogy tifusz. Hazavitte az édes anyja, otthon feküdt a „tisztá szobában”. Nem volt szabad meglátogatnom, de mégis mindennap hozzászöktem. Mindig nagyon várt. Aztán egyszer nem ismert fel. Pistiről beszélt és Pistáról, a katonákról. Akkor éjszaka igen rosszul aludtam. Reggelfelé azt álmodtam, hogy kicsi Mari felvette a csipkés fehér ruhámat. Megharagudtam érte, de nem komolyan, mert igen szép volt benne. Ő egyre táncolt, illegette magát az én ruhámban és én utána akartam kapni, hogy ne gyűrtje össze, de mindig kisiklott a kezemből. Aztán hirtelen felemelkedett az asztal fölé, úgy lebegett a szobában. Végre kilibeggett az ablakon, onnan kiáltotta vissza:

— Nem fájt, nem fájt, igazán nem fájt . . .

Utána akartam kapni, de belevágtam a kezemet az éjjeli szekrénybe és fölébredtem. Szaladtam a konyhába. Nagy Mari, a konyhalány álmosan nyújtózott.

— Szaladj hamar, kicsi Marihoz. Kérdezd meg, hogy van?

Mire odaért, sárga viasz gyertya pislogott kicsi Mari feje fölött.

Sokszor nyíltak ki és hervadtak el a mezei margaréták kicsi Mari sirján azóta, én pedig messze kerültem a régi, kedves vadgesztenyefás kerttől. Zug, zakatol körülöttem a város, rohan, tülekszik minden és mindenki, de ha kócos pesztonkát látok, akinek arcán ott látom az élet arculásainak nyomát, szóba állok vele és megsimogatom az arcát. Tartozom ezzel kicsi Marinak.

(Kolozsvár.)

Biztos hatású enyhe hashajtó a

PURGO BAYER

— Hej, Libárdy fiam, szaladj csak a szekerekhez, kérdezd meg, hová igyekeznek?!

A legényke Bálinthoz futott. Katonásan tisztelgett, amikor meglátta, hogy hadnaggyal áll szemben.

— Libárdy a nevem. Szondy György apródja vagyok. A gazdám kérdezteti, hogy mi jóban járnak erre?

— Az az ur a gazdája, Szondy kapitány? No éppen őt keresem! Hadiszert hoztam a számára a kékkői várból!

Libárdy elszaladt. Bálint leszállott a lóról és Szondy elejébe ment. Szondy emberül megrázta a Bálint kezét.

— Végre valaki, aki segedelemkérő levelemre nem vigasztaló írást küld, hanem társzekerekkel maga érkezik. Azután mi van a sok szekéren? Bizonyosan fagerendák, szalma, még mész az építéshez? Téglát is hoz talán? Mert bizony arra nagy szükségem lenne. Széna is, látom, van két szekérral. No, ennek örülök.

— A széna a mi lovainknak kell. Sem téglát, sem meszet nem hoztunk. Szalmával, pelyvával sem rakodtunk. De van a szekereken két jó ágyu, hat mozsár, meg tarack, husz darab falra való szakállas puska, egy szekér kopja, nyil, nyilvessző, három szekér puskapor, egy szekér ólom. Hoztunk még pár mázsa ként, salétromot. Tíz jó muskétást is hagyok itt a kegyelmed segítségére.

Szondy György örömmel ölelte meg Bálintot.

— Ha minden kérő levelemre ilyen válasz érkezne, akkor nem busulnék a várom sorsán. De haj! Senki sem küld segítséget. Mindenki a maga bőrét vigyázza. Pedig tudhatnák, hogyha Drégelpalánk elesik, nyitva az ut egész Honba, Nógrádba. Ez a kulcsa a Felvidéknek. Ez áll legelől a török útjába. Ezt ostromolja meg először friss, pihent sereggel.

— Pedig ez a vár már nagyon rászorulna az alapos javításra. Látom, a nagy torony nem valami jó állapotban van. Igen rozoga. Hiszen két óra alatt tönkre rontják az ostromágyuk az egész várat!

— Mit csináljak, öcsém? Láthatta, hogy dolgoztatok a külső paláukon. Az jó is lesz. Állja az

ostromot. De többet nem igen tehetek. Nincs pénzem. Nem küldött a király semmi segítséget. Holnap menesztek el újra hozzá Bécsbe levelet. Csak az a baj, hogy nincs fölösleges tiszt-uram, aki futárom lehetne.

Bálint elgondolkozott.

— No, kerüljön befelé a várba, hadnagy uram! Jó sernevelő mesterem van. Ebben a tavaszi melegben jól fog esni pár kupa hideg ser. Pihenje ki magát!

A várudvarra mentek. Bálint körülnézett. Nagyon szegényes volt ott minden. Még fegyverkovács műhelyt sem látott. A faragó műhely előtt egy öreg faragó mester hosszú, lapos ládákat szegezett össze.

— Mire jók ezek a ládák az ostromnál?

— Semmire. Koporsók! — mondotta komoran a sötétnézésű faragó mester. — Koporsó mindig kell.

— Ejnye, majszter uram — tréfálkozott Szondy uram — nekem is ilyen csunya, gyalultatlan deszkából lesz a koporsóm?

A vén faragómester három gyönyörűen gyalult szép barna diófa deszkára mutatott. A falhoz voltak állítgatva. Szondy odament, megkopogtatta az egyik deszkát.

— Szép, egészséges fa. Kár lesz érte!

— Kár! kár!

Szondy felvezette Bálintot a bástya mellé, a kétöles vastagságu fal tetejére. Bálint elcsodálkozott. — Még itt sincs ágyuja, kapitány uram? Mivel védi a bástyát, ha ágyuval töreti a pogány?

— Bizony, ha nem hozott volna kegyelmed ágyut, akkor ide sem jutott volna egyetlen egy sem!

— Pedig ide kell az ágyukat, mozsarakat állítani! Micsoda falú látszik ide délfelől?

— Nagyoroszi. Arról jön a török. Ha jön!

— Már pedig jön. Nem marad el! Olyan híreket kaptunk bizalmas embereinktől a török szándékáról. A déli végeken már javában folyik a harc. Fölfelé hömpölyög a török árvíz, hogy elöntse az egész Felvidéket.

— Állunk elébe!

Bálint elszorult szívvel nézte végig a drégeli várat. Nem állhat meg ez a vár így, ahogy van.

egyetlen napig sem. Igen gyöngék a falai meg a bástyái.

Leültek a szakálszárítóba. Libárdy apród sert, kupákat hozott. Töltött. A két vitéz asztalhoz ültette a kupa fenekét és fölhajtotta a sert.

— Csakugyan érti a dolgát a kegyelmed sernevelőse, — mondta Bálint. — Jó ez a ser. Isten éltesse!

Szondy meredt szemmel nézett Nagyoroszi felé, ahonnan a törököt várta. Nem felelt Bálintnak. De később megszólalt.

— Hallod-e, Libárdy?! Menj le az öreg faragó mesterhez, mondd meg neki, hogy kár lesz azokat a szép díófa deszkákat koporsónak tartogatni. Csináljon jó erős kopja nyeleket belőlük. Egyet nekem is. Jó lesz a számomra olyan koporsó is, mint milyent más katonám kap . . .

Egy köműves jött föl a szakálszárítóba. Szondy kapitányt kereste. Nagy gond látszott az arcán.

— Elfogyott a mész a gödörből. Téglánk sínes. A nagy torony ulja megrepedt. Le kellene bontani azt egy nagy darabon és újra rakni. Pénzt kérnék kegyelmedtől.

— Mennyi kellene?

— Harminc arany legalább is.

— Nincs nekem már egy petákom se! Talán jövő héten érkezik pénz a kamarától.

Bálint megszólalt.

— Ha meg nem sérteném, kisegítem én kegyelmedet. Fogja, mester uram, a pénzt, vásároljon rajta meszet és rakassa meg jól azt a tornyot.

— Az utolsó garasomat is a várra költöttem. Mégis, ki tudja, hogy ki bírna-e rendes ostromot? Alig hiszem. Halálra szántam én már magam. Csak feleségemet és kis neveletlen fiamat sajnálom. Mi lesz velük, ha árvaságra jutnak?

Szondy egy könnyet morzsolt szét a szemében. És akkor Bálint ütést érzett a szívében. Mint ha valami harang kondult volna meg a lelkében és erős szózat kiáltott volna rá: „Mentsd meg ezt a derek embert a esaládjának, a hazának, ne engedd őt sűrbe szállni hűséges katonáival, ne tőrjed, hogy ezt a rozoga várat szétrombolhassa a török, tégy, eselekedj, ne várd ölbe tett kézzel, míg temető lesz Drégelpalánkából!” Oly erős indulatot érzett a szívében, hogy fölugrott az asztal mellől. Lángolt az arca. Szikrázott a szeme.

— Mondja meg kapitány uram, milyen se-

gítség mentené meg Drégely várát? Mit lehetne itt tenni!?

— Oh, sokat. Nagyon sokat. Először is hirt kellene vinni Bécsbe a királynak, hogy segítséget küldjön. Ötven-hatvan mesteremberre, meg építő anyagra lenne szükségem. Katonát is küldjön, ha csak ezer embert is ad, állom az ostromot. A megyék, városok, kapitányok sereget gyűjtsenek, akármilyen kicsinyt is, hogy ne lehessen nyugta a töröknek. Hiszen, egy mozgó sereggel mindegyik végvárat biztosítani lehet. Akkor megmarad Drégelpalánk, megmarad a Felvidék, megmarad az ország!

— Én megpróbálkozom ezzel munkával! — kiáltott Bálint lelkes hangon. — Elmegyek Bécsbe, elviszem a levelét a királynak, bejárom a megyéket is, hozok segítséget!!

Szondy György férfias szép arca fölragyogott a lelkes szavakra.

— Hiszen, ha mindenki ilyen ember lenne, mint kegyelmed, akkor talán már nem lenne török az országban! Próbálja meg, hadnagy uram, tudna-e tenni valamit ezért a várért? Az országért teszi . . .

A KALAUZ.

Még az nap este megírták a levelet a királynak. Szondy György diktálta másik kedves aprodjának, Sebestyénnek, a pennája alá. Az gyöngybetűkkel írta le a gazdája szavait a finom pergamentre, Nagyon szép írása volt az aprodának.

Legfelségesebb királyi Felség!

Legkegyelmesebb Uram!

Alázattal ajánlom hű szolgálataimat Felséged kegyeibe, tudván tudva, hogy legszen-
tebb királyi Felséged fáradhatatlan gondossággal ápolja országunkat a pogány minden kegyetlensége ellenében. Ajánlom Drégelpalánk ügyét atyai figyelmébe, melynek védelmében királyi Felségedért meghalni immár készen vagyok, de azt megtartani kegyes jó Uramnak mégis inkább törekedem. Ali budai basa hadjáratra készül és fennen hirdeti, hogy a bányavárosokat császára lába elé veti. Drégelpalánk léssen az első állomása. Ha ezt megtarthatom, nyugodalma lesz a Felvidéknek, míg ha a palánk elesik, elpusztul a Felvidék is. Ilyen fontosságra becsülvén váramat, Felségednek sürgetős segedelmét bizodalommal kérem és várom. Kezem alatt 40 hajdu és 12 huszár vagyon. Vajmi csekély őrség! Földhányó em-

bereket a falukból doboltattam. Mesteremberek sincsenek a várban, főképen köművesekben szenvedek hiányt. Hadiszereim, mondhatom, egyáltalában nincsen. A falak gyöngék, a palánk cövekei korhadtak, a tornyok omladoznak, még koporsónak sem illendő alkotmány a drégeli palánk, amely alá tisztességgel temetkezni méltó lenne Felseged bármilyen katonájának! Sürgős atyai segedelmét még egyszer kérem. A jóságos Isten tartsa meg családjának, az országnak épségben, egészségben!

Kelt Drégelpalánkban, az Urnak 1552-ik esztendejében, május havának 11-ik napján, nehéz megpróbáltatásom kezdetén. Ajánlom magamat, váramat Felseged kegyeibe, lelkemet az Ur Jézusnak, aki legyen velünk.

Ugyanazon legszentebb Felsegednek leve
Szondy (Suhó) György
a drégeli palánk pörkolábja.

Bálint elolvasta figyelmesen a levelet.

— Hajnalban indulok. De ki fog Bécsbe vezetni? Nem ismerem az utat, meg egyedül nem bátorságos utazni.

— Egy bizalmas emberünk érkezett a mult heten a várba. Igen ügyes ember. Budáról jött ide. Az hozta a hírt is a török készülődésről. Az többször járt Bécsben. Talán szívesen elvezeti kegyelmedet. Libárdy, hívd fel Veres István uramat!

Az apród csakhamar egy idősebb, borotvált képű, kopasz emberrel tért vissza. Bálint mehökkent. Mintha ismerné emek az embernek a sunyi szemét. De az arcára nem emlékezett. Így hát megnyugodott. Talán csak képzelődött...

— Veres uram! Elvezetné-e Bécsbe Szilasy hadnagy urat? Fontos dologban indul utra.

— Miért né?! Ötven aranyat kérek a fáradságomért. Nehéz ut az.

— Megkapja. Hajnali négy órakor indulunk.

Jól van. Négy órakor nyeregben ülve várom kegyelmedet a huszárvárban. Én készen leszek.

Reggel még alig szürkült, elindultak. Átgázoltak az Ipoly folyón és alig pihenve egy keveset, siettek Bécs város felé.

Egy késő este Pozsonyba értek. Bálint holt-fáradt volt. A kalauz különös, nem valami bátorságosnak tetsző fogadóba vezette. Szobát váltott Bálintnak, maga pedig ennivaló után nézett. Csakhamar hozta is föl a vacsorát. Pecsényét és egy üveg bort. Veres uram is lement vacsorázni.

Bálint megette a pecsenyét és bort töltött magának. A szájához emelte. Valami furcsa, keserű mellékíze volt a bornak. Letette a poharat. A kalauz sunyi szeme jutott az eszébe. Kiöntötte az egész palack bort az ablakon át az udvarra. Nem ivott belőle.

Veres uram visszajött a tányérokért, meg a palackért. Fölehelte az üveget, a gyertya felé tartotta, meglegedetten vigyorgott.

— Látom, izlett a bor, hadnagy uram, mert az egész üveget kiitta. No, jó éjszakát kívánok!

Bálint erős gyanut fogott. Levetkőzött mégis, levetta a ruháját az ágya mellé a székre, de Szondy György levelét a párnája alá rejtette és helyébe egy éppen olyan borítékot tett a dolmány zsebébe, mint amilyenben a királynak szóló levél volt. A borítékba hasonló nagyságu papirost helyezett. Hátba Szondy levelét akarja megkeríteni a kalauz és altatót kevert a borába? Mert, hogy a borban altató szer volt, azt bizonyosra vette Bálint.

Jó éles törét a kezébe fogta, hogyha a kalauz lopás helyett gyilkosságot tervezne, fegyver nélkül ne maradjon. Az idő lassan telt el a feszült várakozásban. Talán nem is fog történni semmi? — gondolta Bálint. — Ok nélkül képzeldődik. A toronyóra már az éjfélte elütötte, mégsem történt semmi. Már szégyelte magát, hogy Veres uramat gyanuba fogta. Az álom is kerülgette, szenderegni kezdett. Akkor halk nesz hallatszott az ajtó körül, amely lassan kinyílott. Két férfi lépett be óvatosan a szobába, ezt jól megtudta állapítani a két ide-oda tapogató árnyékból és a halk suttogásból.

Törökül beszéltek. Bálint megtanult Szelim-től törökül, értett hát mindent, amit mondtak. Erősen figyelte.

— Bizonyos vagy abban Effendi, hogy a-luszik a gyaur? — suttogta az egyik.

— Bizonyos. Hiszen, az egész üveg bort megitta és abban annyi altató volt, hogy holnap délig fel sem ébred. Bátran kutathatok felőle. No, csakugyan itt van a dolmánya belső zsebében a bécsi császárnak szóló levél. Ime, fogjad! Oda-künn majd megkapod Drégelpalánk tervét is. A vár leggyöngébb pontjai vörös kereszttel vannak jelölve. A két keresztes helyeket könnyű megostromolni. Megmondhatod azt is Ali-basának, hogy a nagy torony omladozik. Ha erősen löveti, egyszerre romba dől. Mikor mégysz Budára?

(Folytatás követhet zik.)

A madárijesztő.

A buzafield le van aratva már,
 Veréb ur nője mégis arra jár,
 Mert bár a buzát rég kicsépezték,
 Akad talán egy-két szemecske még.

De lám, ki hinné, egy lompos legény
 Áll a letarolt földnek közepén.
 Ej ha! kiált Veréb ur, a vitéz,
 Hát te még mindig itt alsz rongy csibész?

S még ettől féltünk mi, a senkitől!
 Csak egy jó szél kell és mindjárt kidől.
 Hiszen megállj, állhatsz itt ezután,
 Tudjuk már, ki vagy. Nem féltünk ám!

E. ó.

Takumaro felesége.

— Japán mese. —

Magyarrá áültette HELTMANN ERVIN.

Takumaro, a nagy Daimos életörömeiből dusan kivehette a részét. Mégsem érezte magát boldognak. Barátai azt tanácsolták, hogy keressen feleséget magának. A házaselet örömei majd lélekileg is meglegedetté fogják tenni. Takumaro megfogadta a tanácsot. Befogatott legszebb, égszínkék kocsijába, amelyet dusan aranyozott püpacsvörös bársony takaró borított és nyolc fegyveres szolga kíséretében utnak indult. Már sok országot bejárt, de sehöl sem talált kedvére való feleséget. Végül erdős, mocsaras helyre került, ahol csak apró községek terültek el. Szolgái figyelemre sem méltatták a vidéket. Sietniök kellett, hogy a legközelebbi nagy várost mielőbb elérjék. Az országuton egy aggastyán került utjokba, aki feltekintett ájtatos imájából és így szólt Takumarohoz:

— Uram, óva intlek attól, hogy a mocsaronkon át utazzál. Tele van e hely gonosz rókákkal. Varázslók ezek, akik abban találják gyönyörűségüket, ha embernek, állatnak árthatnak. Téged sem fognak megkímélni.

De Takumaro nem vette számba az aggastyán beszédjét. Fegyveres szolgálaira mutatott s kikacagta.

A kocsí egy darabig akadálytalanul haladt előre. Az ut egy mocsár szélén vezetett. A nap báygyadtan sütött alá az égröl, mert nehéz köd ereszkedett le. Egyszerre csak egy ugyanolyan fényes kocsí jött szembe, mint a Takumaroé. Elragadó szépségü leány ült benne, aki legyezöjével hirtelen eltakarta az arcát. Az uton valamilyen akadály volt. Mindkét kocsinak meg kellett állania.

Takumaro első látásra forró szerelemre gyuladt a leány iránt. Szolgái által kihallgatást kért tőle, amit meg is kapott. Megtudta, hogy udvari ember leánya, aki egyik távoli tartományban lakik. A leány utban volt rokonaihoz. Takumaro a leánnyal történt beszélgetés után annak szépségétől, kedvességétől annyira el volt bűvölve, hogy azonnal megkérte a kezét. A leány ígent mondott. Csak azt kötötte ki, hogy a házasságba szüleinek is bele kell egyezniök.

Takumaro azonban nem akart várni. Azt ki-

vánta, hogy már a legközelebbi városban tartsák meg az egybekelést. A leány némi habozás után ebbe is beleegyezett. Takumaro az egybekelés után ragyogó szép palotát vásárolt, amely körül nagy kiterjedésü, gyönyörü park terült el. Itt élt szép és okos feleségével határtalan boldogságban. A férj egyedüli szórakozása a vadászat volt. Különben minden idejét feleségének szentelte. Az asszony szintén részt akart venni férje vadászataiban. Nem nyugodott addig, amíg nem kapott ö is fegyvert a kezébe, amellyel nemsokára igen ügyesen bánt. A vadászat valósággal szenvedélyévé vált. Szinte tulmerész lett már. Gyakran egészen eltűnt férje szeme elől, aki csak hosszas keresés után akadt reá.

A tél beálltával, amikor már vékony jégpáncél kezdte bevonni a vidék tavait, folyóit, Takumarot barátai vadkaesa-vadászatra hívták meg. Az asszony ide is követni akarta férjét, aki azonban gyöngéd, bécéző szavakkal lebeszélte feleségét szándékáról. A férj tehát eltávozott. A fiatal asszony nehéz szívvel, könnybe borult szemmel maradt vissza.

Takumaronak a vadászat első napján csodálatos élménye volt. Kutyaíttól kísérve kissé mélyebben hatolt be a vidék mocsaraiba és erdőibe. Egy folyóhoz ért, amelynek feketevizü hátán fehér jégtömbök uszkáltak. Hirtelen egy nagy fehér rókával állott szemközt. Az állat hátulsó lábaira állt, mintha a víz tükrében szemlélte volna magát. A víz felülete azonban nem egy róka, hanem egy szép női arc tükörképét mutatta, hasonlatos a Takumaro feleségéhez.

Takumaro hirtelen nem volt tisztában azzal, hogy ébren van-e vagy csak álmodik. Később bele is nyugodott abba, hogy amit látott, azt csak a felesége utáni vágy varázsolta szemei elé.

Ismét eltelt egy boldog időszak. Egy napon Takumaro abba a szobába nyitott be, ahol felesége nappali pihenöit szokta tartani. A szoba ajtaja nyitva volt. Feleségének pedig hült helye. A selyempárnák között egy . . . fehér róka feküdt, mély álomban elmerülve. Takumaro megijedt. Tört ragadott és a rókára vetette magát, hogy leszurja. De az állat éberebb volt. Feléb-

redt. A halálosnak indult tördöfés csak jelentéktelen sebet ejtett az állat nyakán. A róka néhány pillanat múlva nyomtalanul eltűnt a kastély parkjában.

Takumaro e jelenet mélyen megdöbbenett. Magához térve, összecsiszította a személyzetet. Kérdőre vont mindenkit, hogy miként került a róka a házába és hol van a felesége. Senki sem tudott feleletet adni. Erre kiadta a parancsot, hogy a kastély környékének minden zegét-zugát alaposan át kell kutatni. Vagy a feleségének, vagy a rókának elő kell kerülnie. Ő maga is késő éjszakáig keresett.

A rejtélyt azonban nem sikerült megoldania. Már kezdett beletörődni abba, hogy felesége eltűnt, s imé, hazatérve, ott találta szobájában, kézimunkával elfoglalva. Homlokán egy friss sebnyoma látszott. Szép arca komor és szomorú volt.

— Ki bántott téged? Hol voltál egész nap? — kérdezte Takumaro ijedten.

Az asszony ránézett. Gyűlölet tükröződött arcában.

— Hogy ki bántott engem? Oh, Takumaro! Sohasem gondoltam volna, hogy ennyire meggon dolatlan légy. Hogy képes legyél valakit le szurni.

S im, a kezével férje nyaka felé nyult. A gyöngéd, női kezek hirtelen éles karmokká változtak, amelyek mélyen belevágódtak a férj férj nyakába. Takumaro azonban visszanyerte erejét, lélekjelenlétét. Kiszabadította magát. Némi viaskodás után legyőzte s harc képtelenné tette feleségét.

Papokat hozatott, akik értettek a varázslathoz. A bűvös mondatok elhangzása után az asszony eltűnt és egy fehér róka állott a helyén. Hogy az állat gonosz lelke senkiben kárt ne tegyen, a rókát elégették és a hamut a folyó vizén szétszórták.

(Torda.)

Beszámoló a nyári vakációról.

— Első közlemény. —

Kedves Elek Nagypó!

A tavalyelőtti pályázatról lekéstem, a tavalyinál beteg voltam, így hát az idén akarom leírni csikszentsimoni nyaralásomat. Ime hát!

Julius 17-én délután kimentem szüleimmel együtt a karánsebesi állomásra és Marosillyén át akartunk Csikba menni. Amikor apukám a jegyet megváltotta, akkor tudta csak meg, hogy Lugos és Marosillye között a forgalom öt helyen meg van szakítva, Marzsina pedig víz alatt áll, jegyet váltott hát az Órváralja felé induló vonatra, mellyel egy óra múlva elhagytuk a várost. Órváralján három órát kellett várni a Piski felé induló vonatra, míg tövisen egy negyed, Brassóban pedig 2 órát. 18-án délután 6 órakor megérkeztünk Csikszentsimonba, ahol vendégszerető rokonok és az én igazi nagypapám vártak. Azt hiszem, nem kell nagyon hangsúlyoznom, hogy alaposan ki voltunk fáradva az út nehézségeitől. Két napig pihentünk, közben 19-én rákászni mentünk. Ez nagy sikerrel járt és harminkét rákot fogtunk, melyek közül tizenhét az én rácsomról került a zsákba. Másnap Zsögödön voltunk megfürdeni és nagyon jól töltöttük az időt. 22-ikén nagypapám erdei kaszálóját néztük meg szüleimmel, ahol tüzet gyújtottunk és nyáron szalonnát

piritottunk, amiből jót lakmározunk, befejezésül pedig egy nagyot ittunk a kaszálón levő kútból. Bár nem vagyok barátja a szalonnának, sőt nem is tudom megenni, most az egyszer úgy találtam, hogy a pirított szalonnának mégis csak más íze van, mint a rendesnek s bár nem voltam éhes, két nagy darabot ettem meg.

Négy nappal később elutaztunk Csikszere-dába, hogy megfürdjünk. Előbb azonban Somlyóra mentünk, hogy imádkozzunk a Segítő Szűz Máriához. Ott megcsodáltuk a két oltáros templomot és hogy emlékezetünkben még jobban megörökítsük, fényképeket is vettünk. Ezután a csodás látvány után, a szeredai strandra mentünk megfürdeni, ahol a karánsebesi unoka a vasas, szénsavas vízben nagyszerűen érezte magát. Huszonnolcadika volt nyaralásom leggyönyörűbb napja: ugyanis ekkor látogattam meg Elek nagypapót. Reggel 5 órakor keltem fel és mihelyt felöltöztem, már a házunk előtt állt a kocsis, melybe édesanyám, Endes Miklós bácsi és én szállottunk fel. Elindulásunk után két óra múlva Tusnádfürdőre érkeztünk, ahol bár nem álltunk meg, a híres fürdőt mégis tíz percig élvezhettem. Félkilenc órakor érkezünk Mihályfaluba, ahol pihentetni kellett volna, de Endes bácsi azt javasolta, hogy

miért vesztegeljünk itt, mikor Málnásfürdő is csak egy ugrás. Ezt az indítványt mindketten elfogadtuk és meg sem bántuk, mert Málnás, ha nem is olyan nagy, mint Tusnád, kedves kis fürdő. Málnás fürdő egy órai élvezése után, elindultunk az erdőn keresztül Kisbaczon felé. Tizenöt kilométeres erdőn keresztül vezető út után Nagy-baczonba érkeztünk, melynek nagysága nagyon meglepett. Még három kilométer és befordultunk Elek Nagyapó parkjának kapuján. Mihelyt befordultunk, a sétány végén megpillantottuk azt a jó öreg embert, aki oly sok gyönyörű mesét és történetet írt, amelyekkel annyira megörvendeztette az ifjúságot. Most pedig az unokáknak, akik nem látták Elek Nagyapó negyven holdnyi birtokát, lefestem ezt a gyönyörű helyet, ahogy tőlem telik. Ez a negyven holdnyi terület nagy része be van fásva fenyő-, tölgy- és bükk-stb. fákkal. E fák között fenyőfa van a legnagyobb részben. A birtok olyan terjedelmes, hogy az utak el vannak nevezve Elek nagyapó kedves gyermekei neveivel. Ebéd előtt sétálni mentem Elek nagyapó unokáival, akik a faluban folydogáló patakban meg is fürödtek, azonban nekem nem lévén semmi kedvem a fürdéshez, csak végig néztem lubickolásukat. A pompás ebéd a hosszú kocskázás után nagyon jól esett s ennek végén Endes bácsi, aki bennünket elvitt fogatján Kisbaczonba, egy szép pohárköszöntőt mondott Nagyapó és Nagyanyó egészségére, akik másnap ünnepezték házasságuk negyvenkettedik évfordulóját. Ebéd után Dénes, az egyik unoka, megmutatta azt a részét a parknak, amelyet még nem láttam úgy, hogy csak egy kis részt nem néztem meg a birtokból. Drága jó Nagyapóról és Nagyanyóról csak azt mondhatom, hogy jó házigazdák, szívélyes vendéglátók és a legaranyosabb lények az egész földön. Négy órai időnk letelte után befogattunk és bucsut véve a kedves Tamás unokával egyetemben. — akít a nagybaczoni postáig magunkkal vittünk. — utnak indultunk és este nyolc órára szerencsésen eső nélkül meg is érkeztünk Csikszentsimára.

Harmincegyedikén szombaton újra egy kedves kirándulásban volt részünk. E kirándulás végcélja a Szent-Anna-tó volt s nekem igaz gyönyörűséget szerzett. Dél előtt tizenegy órakor vitt el szüleimmel, rokonaimmal és Endes bácsival a vonat Tusnádfürdőre, ahonnan fél tizenkét órakor indultunk el a Szent-Anna-tóhoz vezető szerpentinre. Az út mindjárt kezdetben szép volt, de minél feljebb értünk a Csomád hegyen, annál vadregényesebb tájképet varázsolt a szemlélő elé. Az út, melyet sohasem fogok elfelejteni, jobbról-balról szegélyezve volt bükkal, vörös- és fehérfenyővel, nyír-, valamint nyárfával és ami legjobban megragadta figyelmemet, óriási terjedelmű

sziklával, melyeknek sok befolyása volt az út vadregényessé tételében. Közben nagy szélvihar készült, amely azonban áldott szerencsénkre csak Tusnádfürdőre való visszatértünk után tört ki. Amikor a Szent-Anna-tavat megpillantottam, mindjárt észrevettem a turista házat, ahova azután be is vonultunk, előbb azonban drága jó Nagyapómmal körüljártuk a tavat, melynek megkerülése félórai időbe telt. Az uzsonna a fárasztó gyaloglás után nagyon jól esett. Uzsonna után a Szent-Anna kápolnáját, mely 1765-ből való s melyet 160 év múlva újraépítettek, tekintettük meg. Megnéztük továbbá a Szent Joachim kápolna romjait is, mely állítólag a pogányok és a keresztények között való harcok idejéből való, végül pedig a közelmúltban felfedezett, a torjaihoz hasonló büdös barlangot, melyet Borbély Albert, a turista ház felügyelője, amikor jégpincét akart készíteni, fedezett fel. Miután az időt kellemesen eltöltöttük és jól kipihentük magunkat a befűtött szobában, megindultunk visszafelé és csakhamar a 821 méterrel a tenger színe felett fekvő Szent-Anna-tó utolsó hullámai is eltűntek szemünk elől. Este 11 órakor otthon voltunk megint, 12 órakor pedig már Morpheus karjaiba temetkezve az igazak álmát aludtam, a szép Szent-Anna-tóról álmodva, melynek gyönyörűségét sohasem fogom elfelejteni. Két heti kellemes nyaralásunk befejeződén, nehéz szívvel bár, de vissza kellett térnünk Karánsebesre. Hétfőn délelőtt 11 órakor szálltunk vonatra, este 11 órakor pedig Tövisre érkeztünk, ahol reggelig aludtunk. Aznap este 8 órakor már lakásunkban ültünk le a vacsorához. Vacsora után megelégedéssel hajtottam fejemet pihenőre, hálával eltelve a Mindenható iránt, aki megengedte, hogy anyai hasznos és értékes kirándulás örömeit élvezhettem.

Kezét csókolja:
(Karánsebes, 1926. aug. 7.)

Zápor László.

Stánczi néni levelet kap.

(Öcsike levele.)

Édes nagyapóka lelkem, maga azt hihetné multkori levelem után, hogy Stánczli-Czenezi néninek egyetlen barátnője sínes, s hogy általában senkit sem lát szívesen a rózsadombi villában. Ebben csalódik maga, nagyapóka lelkem, mert van még egy lény a világon rajtam kívül, akit szívből szeret, s akinek a tiszteletére mindig fölveti a konyhát. Ez a ritka lény Cicuka néni, aki nem tévesztendő össze a multkori levelemben bemutatott kurta- vastag Cicuka nénivel. Miként Cicuka néni, Cicuka néni is osztálytársa volt Stánczli-Czenezi néninek, de amilyen kurta- vastag Cicuka néni, oly hosszú- sovány Cicuka néni s már ezért is szereti őt Stánczli-Czenezi néni, no meg azért különösen, hogy — hát nem mondhatok egyebet: otthon fele- Cicuka néni sem ment férjhez, részint mert nem vitték, részint meg — hát nem mondhatok egyebet: otthon feledték.

Én nekem, nagyapóka lelkem, semmi panasom nincs a Stánczli-Czenezi néni konyhájára, de gondoltam, esinállok magamnak egy görbe napot, tetszik tudni, friss kuglófos és tejszinhabos kávét, no meg mindenféle nyelvesettintő nyalánkságos görbe napot, s lett nekem egy nadselü gondolatom. Az volt pedig az én nadselü gondolatom, hogy cérnavékony, ide-oda dülöngöző betűkkel irtam egy igen szép levelet Cicuka néni nevében Stánczli-Czenezi nénihez, mely szerint „édes drága Stánczikám, egyetlen barátnőm, ha nem leszek terhedre, szombaton délután meglátogatlak, de csak egy pár pillanatra, nehogy nagy uzsonnát rendez, elég nekem egy kis esése kávé egy kiflivel, ezerszer esőkol a te Cicukád.”

Ezt a levelet postára tettem, nem sajnáltam az ezer koronás bélyeget tőle, mert 20 ezeret is megér egyolyan uzsonna, amelyet Stánczli-Czenezi néni Cicuka néni tiszteletére szokott rendezni.

Hej, nagyapóka lelkem, ha látta volna a Stánczli-Czenezi néni nagy örömét, amikor a levelet olvasta s hát még azt, hogy felvetette a konyhát! Hátha még látott volna engem, amint felöltöztem a kedves, a drága Juci szobalány segítségével pont úgy, ahogy Cicuka

néni szokott. Epp olyan magas frizurát csinált Juci nekem, amelyet Cicuka néni visel, keresztül szurva egy gombos tüvel, mely messziről kiabálja minden embernek, aki féleje közeledett: Félre az utból, mert kiszárom a szemedet! Persze, szemüvegről is gondoskodtam s így állítottam be Stánczli-Czenezi nénihez, aki, szerencsére, rövidlátó, a hangomról pedig nem ismerhetett meg, oly édesen, oly vékonyan sipitottam: drága Stánczikám, édesem, de rég nem láttalak, majd megszakad a szívem utánad (ó, ó, nekem is! sipította vissza Stánczli-Czenezi néni) — nos, így tovább, aztán meghánytuk-vetettük a világ dolgát, a magam becses személyét is belekevertem a beszélgetésbe, így ni:

— Hát az a híres Öcsike mit esinál? Hogy viseli magát?

— Pompás fiu, nadselü gondolatai van-

nak, kár, hogy most nincs itt, a szüleinél van bent a városban, bizony, édes Cicukám, nadselü gondolat volt tőlem, hogy ezt a drága gyermeket örökbe fogadtam.

— No, nó, csak meg ne bánd később, drágám. Azt hallottam, hogy tulságosan bővériü fiu, — mondám én.

— Majd lecsapolódik idővel, nyugtatta meg Stánczli-Czenczi néni, aztán asztalhoz ültünk, mert Juci hozta a kuglófot meg a tejszínhabos kávé s persze „kezit esókolom”-mal üdvözölt engem. Láttam, hogy csakugy

táncol Jucinak az arca, vagyis, tetszik tudni, rángatódzik, mert alig tudta visszatartani a nevetést. Én, persze, barátságosan biceentettem a fejemmel: jó napot, kedves Juci, s amikor kiment, megkérdeztem Stánczli-Czenczi nénit, hogy meg van-e elégedve Jucival?

— Nagyon de nagyon, nyomta meg a gy-t Stánczli-Czenczi néni oly erősen, hogy három gy-nek hallszott, én meg el kezdtem panaszkodni keservesen, hogy a szakácsném is, a szobalányom is retttentes (négy t-vel), s ha még ezen a nyáron gyászjelentést kap egyetlen barátónőjéről, azt egyenesen a csalédeimnek tulajdonítsa.

— Ó, szegény Cicukám, de sajnállak! — sápitozott Stánczli-Czenczi néni.

— Mért sajnálsz, drágám? — kérdezte meglepődve Cicuka néni, aki végszóra lé-

pett be, mint ahogy a szinpadon szokás. No,

nagyapóka lelkiem, vagy sajnálta Stánczli-Czenczi néni vagy nem Cicuka nénit, de maga sajnálhatja, hogy nem lehetett tanuja annak a megrökönyödésnek, amikor Cicuka néni meglátta a hasonmását, Stánczli-Czenczi néni pedig Cicuka nénit két példányban. Persze, én egy-kettőre kisirültem a szobából, hirtelen átöltöztem s úgy jelentem meg az uzsonnánál, ahol a nénik nagy kacagva gondoltak.

— Ó, ó, te esibész, te, hát te irtad a levelet! — így Stánczli-Czenczi néni.

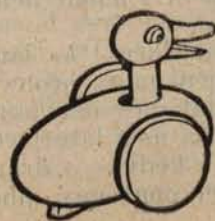
— No, lám, de jól eltaláltad, megjöttem az uzsonnára! — így Cicuka néni.

— Nadselü gondolatnak nadselü uzsonna a jutalma! — mondám én, s rég nem izlett így a tejszínhabos kávé nagyapóka lelkiem, amelyhez hasonló jókat kíván magának nadselü gondolatos unokája.

A másolat hitelül:

(Kisbaczon.)

Elek nagyapó.

Mese egy bolond emberről és egy bolond asszonyról.

Apró unokáinak meséli Elek nagyapó.

Volt egyszer egy bolond ember s egy bolond asszony. Azt mondja egyszer a bolond asszony a bolond urának:

— Hallá-e kend, vigyen fonalat a vásárra, de addig senkinek el ne adja, „míg a vásár meg nem mutatja”. (Vagyis: míg nem tájékozik, hogy a fonalat mennyiért veszik másoktól.)

Hát elment a bolond ember, kiült a piacra, aztán jöttek, mentek a vevők, ez is kérdezte, az is: hogy adja a fonalat, bátya? — de a bolond ember mindenkinek azt válaszolta: „majd a vásár megmutatja.” Egyebet nem szólott, akárhogy faggatták. Aztán jött egy öreg asszony, kérdezte az is: hogy adja a fonalat, atyafi?

— Majd a vásár megmutatja. — felelte ennek is a bolond ember.

— Ehe, gondolta az öreg asszony, — ennek az embernek hiányzik egy a négy kerékből. Fogta magát, kihuzott egy szálat a hajából s mondta a bolond embernek: Nézzen ide, kend, ezt mutatja a vásár.

— No, ha azt, mondotta a bolond ember, itt a fonál, vigye Isten hírével.

Azzal, mint aki jól végezte dolgát, szépen papirosba göngyöltette a hajszálat s nagy jókedvvel elindult hazafelé. Ment, mendegélt s egyszerre csak leröppent egy bagoly, kikapta kezéből a papirost s huss! elrepült vele.

Haj, elszontyolodott a bolond ember! Hát ő most hogy álljon a felesége elé a hajszál nélkül? Nosza, a bagoly után iramodott, szaladott árkon, bokron át, de bizony a bagoly nem állott meg az ő kedviért. Végre is elindult hazafelé, bandukolt nagy busan, lehorgasztott fejjel, s hát, Uram fia! mit hall? Az út szélén, egy odvas fán bagoly hurogott!

— No, ez bizonyosan a tolvaj lesz, gondolta magában a bolond ember. Szép csendesén a fához orozkodott s topp! lefülelte a baglyot. De bezzeg megjött a kedve! Hangos füttyszóval igyekezett hazafelé s jókedvében betért egy utszéli koresmába. Ott alig telepedett le, meglátja a koresmáros a baglyot s kérdi a bolond embert:

— Hát kend ugyan miért hordozza magával ezt a baglyot?

— Hm! Azért, mert jövendőmondó bagoly ez!

— O, ne mondja!

— De bizony mondom!

— Tudja mit? Adja el nekem, Adok érte háromszáz pengő forintot.

— Itt a kezem, nem disznóláb, mondotta a bolond ember, s a koresmáros tenyerébe csapott.

A koresmáros leszámllalta a 300 pengő forintot, a bolond ember pedig nagy vigán tovább állított. Ment, mendegélt s utolért egy embert, aki malacot hajtott. Gondolja a bolond ember, hogy ő bizony nem hordoz magával annyi sok pénzt s megszólította az atyafit:

— Hé, nem adná-e el a malacot?

— El, ha jó árát kapom.

— Mennyiért adja?

— Öt pengő az utolsó ára.

— Öt pengő? Jaj, lelkem, nálam csak háromszáz van. Ide adja-e ennyiért?

— Isten neki, — mondotta az atyafi, s a bolond ember leszámllta a háromszáz pengő forintot. Aztán elbucsuztak. Amint ment, mendegélt a bolond ember, szembe jött vele egy pásztor-ember.

— Hogy vette a malacot, atyafi?

— Kerek háromszáz pengő forintért.

— Mondja kend ezt a bolondnak.

— De bizony 300 pengő forintért.

Mindjárt látta a parasztember, hogy kivel van dolga s mondta:

— Egyet mondok, atyafi, s kettő lesz belőle. Nézze meg az én botomat. Ez olyan bot, hogy csak azt kell neki mondani: „fordulj, bot”, s mindent összever, amit elől-hátul talál. Kendnek adom a malacért. Áll-e a vásár?

Bezzeg, hogy állott.

No, de még csak most igyekezett hazafelé igazán a bolond ember. Haza is ért csakhamar s mondta nagy örvendezve: Nézz ide, feleség, milven vásárt csináltam! Azzal szólott a botnak: „fordulj, bot!” s a bot — csih-puhi! — ütötte, vágta jobbról, balról, előlről-hátulról a bolond embert is, a bolond asszonyt is, s még maig is üti, veri őket, ha azóta meg nem haltak.

Itt a vége, fuss el véle.

(Kisbacon.)

MÍ UJSÁG?

1851. szeptember 18.

KOOPER HALÁLA.

Van-e közületek valaki, aki nem ismeri a „Börharisnyát”? Vajjon van-e gyermek, aki nem játszott erdőn, vagy réten, nádasban vagy ligetben indiánosdit?

A fenti dátum C. J. F. Coopernek, a Börharisnya és sok más szép indiánus történet szerzőjének halála napját jelzi és most, amikor ennek hetvenötödik évfordulóját üljük, érdemes megtudnunk, egyetmást ennek, már régen porladó írónak az életéből, aki nekünk, felnőtteknek régen, nektek pedig most annyi szép, élvezetes órát nyújtott.

Már meglelt ember volt James Fenimore Cooper, már majdnem egy befejezett életpálya állott mögötte, amikor regényíróvá lett. Akkor már elvégezte a jogot, volt tengerész, beutazta Európát, amerikai konzul volt Lyonban, amikor íróvá lett. Egy csöndes kis városban telepedett meg és onnan bocsájtotta utnak első regényét, melyet aztán egy egész sor írás követett, még pedig olyan írások, amelyek a maga idejében egyformán kedvence olvasmányai voltak felnőtteknek és ifjúságnak és e második olvasó csoportjában a népszerűsége máig sem csökkent. Fontosabb pedig ennél, hogy Cooper egy új műfajt teremtett meg, legalább is az a kör, ahonnan elbeszéléseit merítette, az alakok, akiket megrajzolt, újszerűek és érdekesek voltak s egy egész új irodalom fejlődésének vetette meg a magvát. Ő teremtette meg az indián regényt, May Károly, a magyar Donászy Ferenc és kétségkívül a mindnyájuk között legértékesebb Jack London az ő utódai s nem egy dologban a tanítványai.

Az indián romantika ma sem halt ki s talán nem fog kihálni még akkor sem, amikor már az indiánok mind európai viseletben járnak és amíg ez a romantika eleven marad, addig népszerű és kedves olvasmány lesz az *Umulató*, a *Vadlő*, a *börharisnya* és a többi társai.

Amikor írásai a legnépszerűbbek voltak, ennek a közkedveltségen kívül még más oka is volt. Akkoriban ugyanis az öt fő környékén (Észak-Amerikában) és Dakotában (indiánok által lakott terület ugyanott) napirenden voltak kisebb-nagyobb indián lázadások. Kis harcok voltak ezek, fenmaradásért, egy darabka földért, de ezeket a harcokat regényes legendák szőtték színessé és e legendás elbeszélések szerzője, megteremtője Cooper volt.

Ha pedig Cooper érdemeiről kell elszámolni.

akkor nem szabad megfeledkezni arról, hogy az irodalmi teljesítményen kívül, ezeken az izgalmas, regényes történeteken kívül, sőt komoly tengerészeti kérdésekkel foglalkozó tanulmányain kívül egy egész világ ifjúságának adott valamit. A könyvein keresztül adta, de ő adta. A gyermekek képzeletében az ő könyvei révén szinte valósággyá elevenedtek meg az indián harcok és hősök. Cooper nemcsak regényeket adott az ifjúságnak, melyeket az olvasson, hanem regényeket, amelyeket át is éltek és sok-sok generáció gyermekeinek kedves és élvezetes játékot adtak. És talán az, hogy az ő könyvei nyomán ma is ezer és ezer gyermek játszik, indiánosdit és megszinesíti képzeletét a játék kalandos, regényes képeivel, ez talán mindennél nagyobb érdem.

Elek nagyapó üzeni:

A levélírás igen fontos szabálya: hol, melyik évben és melyik hónap hányadik napján kelt a levél!

— Török Zsófia, Nagyszőlős. Rejtvenyeidből válogatok, de legközelebb levelet is várok tőled.
— Scheidl Nusi, Vulkán. Azt hitted, megöszlész, amire elvégzed a negyedik polgárit. Hát, akkor mit szólna az én Éva unokám, akinek ezt az üzenetet éppen a gépbe diktálom s aki most lesz másodéves egyetemi hallgató! Mennyit kell még tanulnia szegénynek, amíg elvégzi az egyetemet és megszerzi a tanári és a doktori diplomát! Jól tudom én azt, hogy ma sok nehézséggel jár a tanulás, de ha már nem folytatod az iskolai tanulást, amennyire csak teheted, szerezd meg a jobbnál-jobb könyveket és így gyarapítsd az tudásodat. Közben, remélem, megmaradsz az én táboromban és sűrűn írod nekem a leveleket, s biztosíthatlak, nem maradsz ebben egyedül, mert tizennégy-tizenhat éves leányokból egy egész gárda veszi körül a Cimborát, akik boldogok, hogy mennél tovább maradhatnak gyermekek, s akik meg tudják már ítélni, hogy a Cimborá nemcsak az apró gyermekeknek szól, de a felserdülteknek is, sőt még a szülőknek is. Örömmel látom, hogy te azok közé tartozol, akik kellőképpen tudják értékelni az én munkámat és biztosíthatlak arról, hogy még akkor is érdeklődéssel kísérem a fejlődésedet, ha nem volnál a Cimborá olvasója. Azt nem tudom, hogy Keeskeméten van-e olvasója a Cimborának. Majd érdeklődni fogok a kidóhivatalnál, mert ott van bevezetve minden előfizető neve. Várom a jelzett „madselü” gondolatot és várom leveleidet. — Ajtay Margit, Kozárvár. Szolnokdoboka megye. Eppen ké-

szültem Kolozsvárra, amikor a leveledet kaptam s ott intézkedtem, hogy a Minerva megküldje neked a Gyermekszínház c. könyvet. Számon tartom az ígéretedet, hogy ezután szorgalmasan fogsz írni. — **Szöke Juci, Brassó, Augusztus 17.-én** kelt leveledben írtad, hogy 21.-én valószínűleg Szárazajtára megy a keresztmamádhoz, s onnan ellátogatsz Kisbaconba. Igazán sajnálom, hogy nem találhattál otthon, mert én meg 22.-én elutaztam s távol voltam vagy tíz napig, mert bizony rámfért, hogy egy kissé kiszellőztessem magamat. Mindenesetre hátrahagytam részedre egy könyvet, pótlásául annak a könyvnek, amelyet a kiadóhivataltól, nyilván a posta hibájából, nem kaptál meg. — **Serester Anna, Bodola, Háromszék megye.** Egy kicsit betegeskedtél és azért hallgattál mostanában. Ha úgy gondold, jól gondold, hogy Nagypapó is van olyan állapotban, amikor szívesebben pihenne egy kicsit. Éppen jókor jött ez a figyelmeztetés, azon a napon, amikor javában készültem az elutazásra, ami nálam pihenést jelent. Persze csak tíz napot tudtam magamnak ajándékozni, mert minden nap csak úgy özönlenek a levelek. — **Salamon Irén, Fiafalva, Udvarhely megye.** Már két hete készültél értesíteni, hogy tégedet s fogadjalak unokáim közé, be is fogadlak és jószíved, hogyne fogadnálak, amikor látom, hogy nagyon kedveled az ujságot. Természetesen, várom további leveleidet. — **Kepes Kara, Máramarosziget.** Mélyen meghatótt levelednek az a része, amelyben arra kérsz, hogy egy tizenhatéves barátnőnek indíttassam meg az ujságot, mert ő is szeretné olvasni, de mint „nagy leány” szegényli a szüleit megkérni erre, pedig bizonyos vagy benne, hogy a szülei szívesen megrendelnék a Cimborát. Nos, te kaptad-fogtad magadat, egy negyedévre megrendeltem az ujságot a barátnőd részére — meglepetésül, még pedig kettős meglepetésül, mert aug. 30.-ára kéred az ujságot, amikor a barátnőd születésnapja van. Mondanom se kell, hogy azonnal külön írtam a kiadóhácinak, s remélem sikerült a meglepetésed. Glück Imre többször írt nekem az ő máramaroszigeti nyaralásáról s ugyanazt írja, amit te, hogy neki is kellemesen telt ott a vakáció a te társaságodban. — **Szántay Aladár, Arad.** Mindenesetre jól teszed, ha lemásolod Gárdonyi Géza elbeszélését, mert ezzel gyakorlod magadat a helyes- és szépírásban is, arról azonban szó sem igen lehet, hogy leközöljme a Cimborában, mert azt hiszem, hogy a jelzeti elbeszélést igen sokan ismerik olvasótársaid közül. Fényképet, fájdalmat, nem küldhetek, mert akkor minden unokámnak küldenem kellene, de a kiadóhácsi majd egyszer mellékletül minden elfizetőnek megküldi az arcképemet. — **Harcos Ernő, Három-négy hónapja,** hogy nem írtál, de

nem volt olyan nap, hogy nem emlegetted volna Elek nagyapót. Ugy ennek, mint annak, hogy meg se tudnál válni a Cimborától, annyira szereted, igen örvendek. Következő leveledben azonban ne feledkezzél meg arról, hol és mikor kelt a leveled. — **Sauer Margit, Resicabánya.** Remélem, eddig már megkaptad a nyert könyvet s ezzel teljessé vált az örömed. Hát bizony, képzelem, hogy nehéz hónapod volt a szeptember, ha Anyukád távol volt s az iskolába járás mellett segítened is kellett otthon, de vigasztaljon a régi latin mondás: Teher alatt nő a palma. A rejtvényed ismerős, újat eszelj ki. — **A következő unokáktól** levelet is várok, nemcsak megíjtást: Spák Etus, Déva, Huszár Mária, Abafája, Orbók Gyula, Darlac Kisküküllő megye, Frank Béla, Torda, Stern Sándor és Duci, Torda, Pitó László, Nagyszeben, Lovass Terike és Dancsi, Érmihályfalva, Bogyó Jolán, Segesvár, Rózsa István, Szatmár, Károly Anna, Marosvásárhely, Ferenc Baba, Marosvásárhely, Szántó Jolán, Vajdahunyad. — **Kós András, Sztána.** Hiába írod, hogy egészen „kijöttél” a magyarból, mert nem jöttél ki, s Kós Károly fiának nem is szabad kijönnie. A képrejtvényed jól van megszerkesztve, de kérd meg édesapádat, hogy rajzolja meg s akkor közölni fogom. — **Kovács Mancsi és testvérei, Bánffyhunjad.** A jókívánság sohasem késő, különösen, ha szívből fakad. Nyugodtak lehettek hát, hogy nem haragszom. — **Góger Lajos, Kolozsvár.** A kiadóhácsi pótolja a 25., 26. és 33. számot. — **Zápoly László, Karánsebes.** Eltaláltad a regény végét. Ha gyakran gondolsz a Kisbaconban töltött néhány órára, ugyanúgy gyakran gondolkodj én is. Mondanom se kell, hogy szívesen mennék Karánsebesre, tekintet nélkül arra, hogy sok vagy kevés előfizető van ott, de manapság nem valami kellemes az utazás magamfajta öreg embernek. Ha még oly sok lesz is a tanulnivalód, juttass időt a levélíráshoz is. Megelégszem én rövidebb levéllel is. A rejtvények és adomák jönnek. — **Kálló Vilma, Szilágysomlyó.** Örvendek, hogy most már rendszeren kapjátok az ujságot s rajta leszek, hogy lehetőleg minden számban legyen Mi ujság. Természetes, hogy írhatok beszámolókat a ti városotokról is. A betűrejtvényed sorra kerül. — **Kálló Mancsi, Szilágysomlyó.** A szünidőben is foglalkoztál: amíg édesapád csépelni járt, te a műhelyben voltál s fogadtad azokat, akik őt keresték. Így van ez rendjén. A te betűrejtvényed is jó. — **Mándy Györgyi, Chereusa.** A helységnevtárban nem találtam ezt a helységet. Következő leveledben közöld velem a magyar nevét. — **Török Leuka, Vajdahunyad.** Ugy látzik, elkallódott a postán a levelezőlapod, különben válaszoltam volna. Számon tartom az ígéretedet, hogy ezután gyakrabban írsz. Én is

szertnélek téged megismerni. Hiszen, ha szárnyam volna! — Páska Judit, Hidalmás. Két előadás rendezésében vettél részt s a jövedelmet a zetelaki és magyarlónai tűz- és vízkárosultaknak adtátok. Helyesen tettétek, megáld érte az Isten. — Lánczkor Jolánka és Józsika Csikszereda. „Lusta fruska” voltál, amiatt nem irtál oly sokáig. No, megállj, csak menjek Csikszeredába, majd megszerényítek én. Örvendek, hogy jól sikerült a vizsgád s kitüntetést is kaptál. Ugy legyen majd Szebenben is. — Király Lili és Éva, Kolozsvár. Remélem, hogy eddig megkaptátok a nyert könyvet, s ezután csakugyan szorgalmasan írtok. — Antóny Klárka, Magyar-szovát. Előadták nálatok a Nagymamá-t s két nővéreddel te is szerepeltél benné. Örömmel látom, hogy a jövedelmet a népházra fordítjátok. Vajha minden faluban lenne népház! — Horváth Sarolta, Vulkán. Nem tudom, hány levelet kaptam tőled az aug. végi leveledet megelőzően, de azt tudom bizonyosan, hogy egyre válaszoltam. Örvendek, hogy hétről-hétre szebbnek találod a Cimborát, nemkülönbén testvéreid is. Ez az elismerés azért fontos nekem, mert te már ugynévezett „nagyleány” vagy. A rajzpályázatban cernzarajzzal is résztvehetsz s remélem, részt veszel a beszámoló pályázatban is. A rejtvényedek nem közlöm, mert oly nehéz, hogy aligha akadna megfejtője. — Homm Gusztáv, Kolozsvár. Mire ezt az üzenetet olvasod, bizonyosan rég hazakerültél faluról, már el is olvastad az összegyűlt Cimborákat. Számontartom az ígéretedet, hogy ezután sokat írsz nekem. — Dominits Mimi, Saroltavár, Temesmegye. Örvendek, hogy csak egy kicsit voltál beteg, persze még jobban örültem volna, ha ez a kicsi betegség is elkerül. Annak is örvendek, hogy el se tudnál válni a Cimborától, annyira megszeretted. A pesti unokák itt voltak a nyáron, de már, fájdalom, el is utaztak. Közöld majd velem, hogy van Laci öcséd az operáció után. A kiadóbácsi pótolja a 15., 16. számot, de máskor azon melegeben reklamáld a hiányzó számot. —

CIMBORA

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szerkesztőség..

Bajani-Mici (Kisbaczon) u. p. Bajani-Maré (Nagybaczon) Jud. Treiscaune (Háromszék-megye). E címre küldendők a „Cimbora” részére szánt kéziratok, az Elek Nagypóhoz írott levelek és rejtvénymegfejtések.

Kiadóhivatal:

Salu-Mare (Szalmár) Str. Mircea cél Mare 3.
A kiadóhivatalhoz küldendők a „Cimbora” előfizetési bejelentései és díjai.

Laptulajdonos: Szabadsajtó-könyvnyomda és Lapkiadó Rt
Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

SZÖRREJTVÉNY.

Beküldte: Némegy Loucika
Cs — vel repül.
R — rel szalad.
F — fel uszik.
M — mel tréfa.

NÉVREJTVÉNY.

Beküldte: Benedek Edith.

Endre, Elvira, Simon, Vilma, Gábor, Ákos, Róza, Sárika.

E nevek kezdőbetűi helyesen összerakva egy híres erdélyi város nevévé adják.

PÖTLÖRREJTVÉNY.

Beküldte: Füzessy Bandi.

M	e	g	e	d	a	b
v	r	e	n	a	s	ó
t	ó	r	a	s	á	s
a	r	a	n	y	t	r
k	ó	s	r	e	m	á
p	s	z	i	l	á	n
t	i	l	i	l	i	l

A kezdőbetűkből egy előtettek kedves név jön ki.

PÖTLÖRREJTVÉNY.

Beküldte: Horpáth Mihály.

..... Bütordarab.

..... Férfinev.

..... A mókus más neve.

..... Nemzet.

..... Japán császároknak a neve.

..... Ezt nem szép megszegni.

..... Az ország feje.

..... Magyar bányaváros.

..... Magánbangzó.

..... A nap iva.

..... Város Jugoszláviában.

..... nem ellentéte.

..... A falu ellentéte.

..... Az első ember.

..... Ravasz állat.

..... Öreg még nem az.

..... Az ut mindkét szélén.

..... Testrészt.

Arany János egy szép versének a címe.